

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

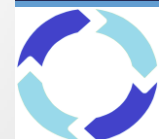
Izzivi izobraževalnih institucij in perspektive zaposljivosti diplomantov

POSVET: FLEKSIBILIZACIJA TRGA DELA V POVEZAVI S
SLOVENSKIM OGRODJE KVALIFIKACIJ IN DODATNIMI
KVALIFIKACIJAMI

Samo Pavlin, Univerza v Ljubljani – FDV.

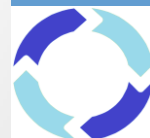
8. november 2016

Združenje za razvoj znanja

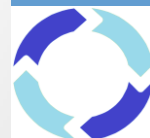
Izzivi (visoko)šolskih institucij v Evropi

- Poklicna relevantnost izobraževalnih programov in vprašanje praktične orientacije izobraževanja
- Sodelovanje izobraževalnih institucij z gospodarstvom in delodajalci
- Mednarodne perspektive

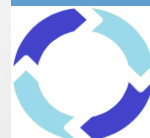
HEGESCO

- HEGESCO, krajše za „Higher Education as a Generator of Strategic Competences“ oz. Visoko šolstvo kot generator strateških kompetenc
- ***Katere kompetence so potrebne za uspešen vstop na trg dela?***
- REFLEX: Prehod med visokošolskim izobraževanjem in svetom dela v 15 evropskih državah ter na Japonskem; HEGESCO je razširitev za vzhodnoevropske države; PROFLEX je razširitev za Južno Ameriko
- Vključenih je okoli 110.000 diplomantov v času 5 let po zaključku študija
- Podatki o karierah v visokošolskem izobraževanju in prehodu na trg dela
- Večstranski projekt Erasmus v okviru Programa vseživljenjskega učenja (LLP)
- Začetek 2007 – zaključek 2009

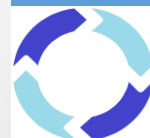
7EU VET

- Podrobna analiza sistemov poklicnega in strokovnega izobraževanja v 7 EU državah
- Transverzalni program', Vseživljenjsko učenje;
- 2009 – 2012
- 7 evropskih držav (UK, DE, LT, LI, AT, SI, GR)
- Raziskava med dijaki 17.500 starimi med 17 in 18 let – v sedmih evropskih državah.
- Zakaj se dijaki vpisujejo v PSI?; Kako se učijo?; Stopnja izbranih kompetenc?; Kaj vpliva na razvoj kompetenc? Kakšne so nadaljnje poklicne aspiracije?

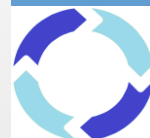
DEHEMS

- DEHEMS, krajše za “Network for Development of Higher Education Management Systems” oz. Omrežje za razvoj sistemov visokošolskega izobraževanja
- Ključna raziskovalna vprašanja: “Katere so determinante zgodnjega kariernega uspeha diplomantov? Na kakšen način menedžment v visokem šolstvu uporablja podatke raziskav in podatke o zaposljivosti? Kako bi jih lahko/moral uporabljati in v kolikšni meri je/bi moral biti empirično podprt?”
- 6 držav: Turčija, Italija, Slovenija, Avstrija, Nemčija in Poljska
- Mrežni projekt Erasmus (LLP)
- Trajanje: oktober 2009 – september 2012

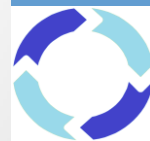
EMCOSU

- Krajše za Nastajajoče oblike sodelovanja med gospodarstvom in industrijo
- 6 evropskih držav: trajanje: oktober 2012 –2015
- Glavna vprašanja
 - *a) Kateri so glavni načini sodelovanja med univerzami in podjetji, in zakaj?*
 - *b) Kakšne so trenutne značilnosti načinov sodelovanja in kakšne so njihove prihodnje razvojne potrebe?*
 - *c) Kateri so ključni dejavniki vzpodbujanja razvoja in motivi za sodelovanje na strani univerz in podjetij?*

Kakšna je v povprečju zgodnja kariera visokošolskih diplomantov? (HEGESCO)

- Povezana je z mednarodnim okoljem;
- Izpostavljena je veliki stopnji tekmovalnosti – tudi v javnem sektorju;
- Usmerjena je v ustvarjanje inovacij;
- Diplomanti se pri delu soočajo z negotovostjo in potrebami po specializaciji;
- V Sloveniji kot tudi drugje v Evropi je vsak drugi diplomant v prvih letih doživel v svojem podjetju reorganizacijo.

Katere generične kompetence v Sloveniji in Evropi trg dela od diplomantov najbolj zahteva? (HEGESCO)

- Sposobnost učinkovite porabe časa;
- Produktivno delo z drugimi (timsko delo);
- Sposobnost jasnega izražanja;
- Sposobnost doseganja dobrih rezultatov v stresnem okolju;
- Uporaba interneta in informacijske tehnologije.

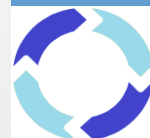
Katerih kompetenc imajo visokošolski diplomanti premalo? (HEGESCO)

- Profesionalnega znanja;
- Sposobnosti dela pod stresom;
- Sposobnosti učinkovite porabe časa;
- Sposobnosti uspešnega pogajanja;
- Sposobnosti menedžiranja avtoritete.

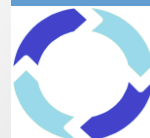
Kako bi se lahko visokošolski sistem lotil generiranja kompetenc, ki jih profesionalci potrebujejo ? (HEGESCO)

- **Proučil naj bi karakteristike programov:** kako zahteven je študij, kako dobro jih delodajalci poznajo (promocija), ugotovil naj bi kakšen je poklicni fokus, ...
- **Proučil in reguliral naj bi načine poučevanja in učenja:** praktično delo, problemsko učenje, *načine preverjanja znanja*, prezentacije, skupinske naloge, ...
- Kurikulum naj bi povezoval z relevantnimi delovnimi izkušnjami in najbolj potrebnimi znanji diplomantov.
- Imel naj bi natančne predstave o karierah in potrebah svojih diplomantov.

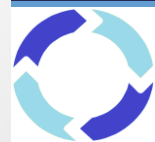
... in kaj lahko storijo dijaki/ študentje? (HEGESCO)

- *vložijo naj v študij “dovolj” časa, ker se to obrestuje;*
- *pridobivajo naj tiste delovne izkušnje, ki se skladajo s študijskim programom;*
- *krepijo naj socialno mrežo in pridobivajo mednarodne izkušnje (raziskava VALERA).*

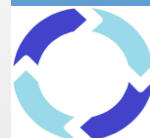
Izbrane ugotovitve 7EU VET projekta (7EU VET)

- Potrebno bi bilo bolj jasno razumevanje o tem, katere kompetence se razvijajo v postopku kurikula in katere ne.
- Kaže se potreba po posvečanju večje pozornosti izven šolskih aktivnosti: dijaki namenjajo prosti čas predvsem za druženje s prijatelji, socialna omrežja in gledanje televizije
- V nekaterih državah se eden od štirih dijakov izven šolskega časa sploh ne uči.
- V večini držav je interes za klasično učenje izredno nizek.
- Ugotovitve kažejo, da je treba bolje nagraditi praktične predmete in tako dodatno spodbuditi učenje.
- Dijaki PSI v mnogih EU državah opravljajo plačano delo pogostejše, kot bi pričakovali: v povprečju vsak peti vsaj dve uri na dan delal za plačilo in to delo praviloma ni bilo povezano s programom - v Sloveniji (zaenkrat) le med počitnicami

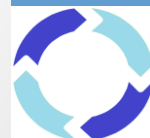
Kako lahko (visoko)šolske institucije gradijo na poklicni relevantnosti svojih programov? Pogled akademikov (DEHEMS)

- razvijanje splošnih in področno specifičnih kompetenc s krepitvijo **praktičnega usposabljanja, internacionalizacijo** in izboljšavami **načinov učenja in poučevanja**;
- menedžerji in zaposleni v visokem šolstvu zaznavajo karierne dimenzije diplomantov in njihove determinante na presenetljivo intuitiven način – zavedajo se le nekaterih dimenzij
- potreba po vzpostavitvi in nadgradnji kariernih centrov in sistemov sledenja diplomantom z vidika visokošolskih sistemov ni bila prepoznana kot prioriteta v vseh državah in študijskih področjih

Kako lahko (visoko)šolske institucije gradijo na poklicni relevantnosti svojih programov? Pogled delodajalcev, zbornic in študentov (DEHEMS)

- želijo, da je razvoj izobraževanja utemeljen na empiričnih dejstvih, kakršna izhajajo iz raziskav, ki spremljajo zgodnje kariere diplomantov;
- želijo, da ti rezultati postanejo široko dostopni in transparentno vključeni v sisteme visokošolskega izobraževanja;
- želijo formalno vlogo v procesih, povezanih s prehodom med izobraževanjem in delom.

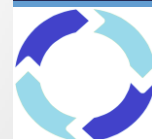

Primerjalno razvrščanje načinov sodelovanja po oceni delodajalcev, akademikov in predstavnikov visokošolskih ustanov (EMCOSU)

Aktivnosti sodelovanja med visokošolskimi ustanovami in gospodarstvom	Delodajalci	Akademiki	Predstavniki visokošolskih ustanov
Mobilnost študentov	1	2	2
Raziskave in razvoj	2	1	1
Razvoj kurikuluma	3	4	4
Vseživljenjsko učenje in učenje odraslih	4	3	3
Mobilnost akademikov	5	5	5

Vprašanje B1: V kolikšni meri vaša organizacija sodeluje z visokošolskimi ustanovami pri naslednjih aktivnostih? Odgovori 5 do 7 na lestvici od 1="Sploh ne" to 7="V zelo veliki meri".

Viri: Analize EMCOSU, Davey et al. (2011b, 45-46)

Primerjalno rangiranje ovir sodelovanja po oceni delodajalcev, akademikov in predstavnikov visokošolskih ustanov (EMCOSU)

Ovire sodelovanja med visokošolskimi ustanovami in gospodarstvom	Delodajalci	Akademiki in predstavniki visokošolskih ustanov
Birokracija znotraj in zunaj visokega šolstva	1	4
Razlike med visokošolskimi ustanovami in podjetji glede dojemanja časovnih terminov	2	1
Razlike med cilji in vrednotami visokošolskih ustanov in podjetij	3	3
V visokem šolstvu je težko najti primerne ljudi	4	7
Razlike med visokim šolstvom in gospodarstvom v jeziku in načinu komuniciranja	5	6
Omejene sposobnosti prenosa znanja	6	5
Visokošolske ustanove želijo objavljati zaupne izsledke raziskav	7	8
Sedanja finančna kriza	8	2

Vprašanje B7: Koliko naslednje ovire otežujejo sodelovanje med visokim šolstvom in gospodarstvom? Odgovori 5 do 7 na lestvici od 1="Sploh ne" to 7="Zelo".

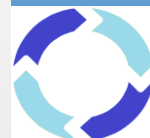
Vir: EMCOSU analyses, Davey et al. (2011b, 45-46)

Razvojne potrebe visokega šolstva – vidik delodajalcev (EMCOSU)

- Usmeriti bi se moralo v strateško sodelovanje z gospodarstvom [1]
- Poučevanje bi moralo biti bolj praktično usmerjeno [2]
- Povečati možnosti za pripravništvo in delovne prakse [3]
- Podpirati bi moralo mednarodno usmerjenost [4]
- Osredotočiti bi se moralo na dolgoročno razvijanje kompetenc [5]
- Omogočati bi moralo valorizacijo uporabnih raziskav [6]
- Osredotočiti bi se moralo na raziskave in razvoj [7]
- Izboljšati bi moralo svoje sisteme financiranja [8]
- Osredotočiti bi se moralo na kratkoročno razvijanje kompetenc [9]

Vprašanje B4: V kolikšni meri bi se po vašem mnenju moralo visoko šolstvo v prihodnosti spremeniti?
Povprečje odgovorov na sedemstopenjski lestvici, kjer 1="Sploh ne" in 7="V zelo veliki meri".

Sklep

- *Razvoj kompetenc se dojema kot ključni rezultat sodelovanja, povečanje uspešnosti gospodarstva pa kot najmanj pomemben*
- *Obstajajo zelo raznolike oblike sodelovanja med (visoko)šolskimi ustanovami in gospodarstvom, vendar vsaka oblika sodelovanja vzpodbuja tudi druge oblike sodelovanja*
- *Birokratske ovire bi morale biti odpravljene, saj jih podjetja dojemajo kot največjo oviro sodelovanja z univerzami*
- *Podjetja se ne strinjajo z idejo, da bi moralo biti sodelovanje omejeno na osnovno raziskovanje ali celo povsem ločeno od gospodarstva*
- *Združenja delodajalcev imajo potencial, da postanejo večji spodbujevalci sodelovanja med (visoko)šolskimi ustanovami in gospodarstvom*

